

SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLAM ENSTİTÜLERİ
TALEBE FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN

Caâid BALTACI

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :

**A. Vehbi
VAKKASOĞLU**

İDARE MÜDÜRÜ :

İSMAİL L. ÇAKAN

BU SAYIDA

SELÂM	İSLAM MEDENİYETİ
FETİH ve FÂTİH	N. Sami BANARLI
FÂTİHİ YETİŞTİREN MUHİT	Prof. Dr. B. N. ŞEHİSUVAROĞLU
İSTANBULUN FETHİ	Tahsin ÜNAL
FETİH (Şiir)	A. Nihat ASYA
AYASOFYA	N. Fazıl KISAKÜREK
FETHİN MÂNASI	Prof. Dr. Süheyl ÜNVİER
FETİH BİBLİYOGRAFYASI ...	Dr. M. C. Şehabeddin TEKİNDAG
RUM MAYASI	Prof. Dr. M. Şekip TUNÇ
FÂTİHİN GAYESİ	Yük. Müh. Ömer KIRAZOĞLU
FÂTİH'E (Şiir)	Doç. Dr. M. Nihat ÇETİN
FETİHİN 515. YILI	Prof. Dr. Z. Fahri FİNDİKOĞLU
İSTANBULUN FETHİ (Şiir) ...	Süleyman Arif EMRE
VE 29 MAYIS	Ali Himmet BERKİ
ŞAİR FÂTİH	Prof. Dr. F. Kadri TEMURTAŞ
AYASOFYA, NE KADAR SA- BİRLİSİN	Sezal KARAKOÇ
FÂTİHİ ANLAMAK	Sabri AKDENİZ
FETİH (Şiir)	Kenan SEYİTHANOĞLU
EDİRNE KAPI	Hasan ÖZÖNDER
ÇEHRESİ DEĞİŞEN ŞEHİR VEDÂ	E. Hakkı AYVERDİ
SUALLERE CEVAPLAR	T. Sıtkı BALCI
TIYATRO FESTİVALİ	Gazi MERT
FETİH (Şiir)	Hilmi KURFULUS
FETİH HİLÂLİNİN ZAFERİ FÂTİH SULTAN MEHMED'E (Şiir)	A. Nihat ASYA
İSTANBUL'UN KURULUŞU ...	İ. Semahaddin CEM
	Hayrûnnisa ÇİĞDEM
	Prof. Dr. M. Halil YINANC

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/1
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme Ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K. : 1315

S İ R K E C İ

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: T.I.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: Mehmet KARAMAN
Kayseri: T.I.E.T.F. İkinci Başkanı : İ. N. NURSAĞAN
Konya : T.I.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : Ahmet FİDAN
İzmir : T.I.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : Orhan ÇETİN

TEKNİK KADRO

Dış Münaşebetler : Mahmut ÖZTÜRK
Sekreter : Ressayam :
Erdoğan ATAĞ Gürbüz AZAK
Dizgi ve Baskı : T A N M A T B A A S I — İSTANBUL
Yıl : 1. Sayı : 10
Basıldığı Tarih : 29 Mayıs 1968

ABONE

İLÂN TARİFESİ

Yıllık : 12 sayı, 30. TL. Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.
Tek renk 2.000 TL.
Altı Aylık : 6 sayı, 15. TL. İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.
Tek renk 1.000 TL.
Öğrencilere % 20 Tenzilât yapılır. Renkli ilân sahifesi :
Yabancı Memleketlere İki katı. Tamamı : 1.200 TL.
Bir sayısı : 250 Kuruş. 1/2 : 750 TL.
1/4 : 400 TL.
1/8 : 250 TL.

Mecmuamızdaki yazılar me'hoz gösterilmeden alınmaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmıyın iade edilmez.

ENÇLER!

Ayasofya üzerinde çok lâf ettik. Amma lâfta bile onu tasarruf edebilmiş, mülkiyetimiz altına alabilmiş değiliz!

Bana öyle geliyor ki, yalnız mânayı anlasak, yalnız onu yerine getirebilsek, Ayasofya'nın kapıları sabır taşı gibi çatlar, kendi kendisine açılır. İsterse açılmasın; .ondan sonra her şey, küçük bir tatbikat işinden ibaret

kahır.

Biz kimden, neyi istiyoruz? Yemen'den Viyana'ya Fas'tan Kafkasya'ya kadar en aşağı 10 milyon kilometre karelik bir zemin üzerinde... Evet, böyle bir zemin üzerinde... Atalarımızın... Ata derken halimize bakıp başımızı döğdüğümüz nur insanların... Tohum atarcasına her tarafa serptiği kubbe-lerden birini... 700 bin kilometre kareye indikten ve bu halin ismine Milli Kurtuluş dedikten sonra... Evet, bütün bunlardan sonra... Toprağı kaybedilmiş kubbe-lerden birini mi istiyoruz?

İnsana gülerler! Herhangi bir yıldızda, bu türlü iddialara girişen milletleri sürecek bir timarhane olsa, bizi oraya sürerler.

Älemdede cüceleşmiş devlerin, eski rollerini takınmasından daha çirkin bir tablo yoktur.

Cüceleşmeyeydin! Şimdi devin hakkından nasıl bahsediyorsun?

Derler, böyle insalara, milletlere!...

Evet, sevgili gençler; bir manzumemde söylediğim gibi, kellelerimizi tırnaklarımızla yerinden söküp iki diz kapağımıza yerleştirmenin ve sonra ikinci bir başla onu seyretmenin, kısaca ulvî nefis muhasebesine girişmenin artık günü geldiğini kabul edelim. Ve avaz avaz haykıralım ki, bizi şiltesi 3 kıta'yı kaplayan devî, cüceleştirdiler. Sonra ona iki santim boy ilâve edip batımın bat yazarı veya bir pazarı elbiselerini giydirdiler.

Peşinden de :

— İşte sana lâyık (özgürlük) ve (uygarlık) budur!

Dediler.

Bu bakımdan Ayasofya... Bakın nedir? Bu bakımdan Ayasofya...

Bizi bu hale getiren, annemizin cennet kokulu baş örtüsünü sarhoş kusmuşuna bez diye kullanan, ahlakımızı Parisin Dünya çapındaki Şabane kernaanesinden daha aşağıya düşüren, millî kültürümüzü çöplüğe ve millî iktisadımızı kumarhaneye çeviren, zekâmızı maymunlaştırıp ve kalbimizi kanserleştiren tarihî 126 yıllık ceryanın, kendi öz evimizde, yüzümüze kapadığı oda, ruh ve mukaddesat odamız... Ayasofya budur!

126 yıl boyunca dışardan Batı emparyalizmasının, içerden de onların sadık ajanları sıfatıyla kozmopolitlerin, yahudilerin, dönmelerin, masonların ve nihayet hepsinin birden ana sermayesi ve gönüllü fedaisi halinde, adı Türk küfür tip ve zümrelerin idare ettiği bu cereyan, Ayasofya'yı müzeye çevirmekte, sağlık müzelerindeki bal mumundan firengili suratlar şeklinde, Türkün öz ruhunu müzeye kaldırmış oldu.

Ayasofya

NECİP

FAZIL

KISAKÜREK

Frenk kelimesinden gelen firengiye veya "firengi" ismine dikkat ediniz! Türk'ün mukaddesatına firengili bir surat gibi bakan bu insanlardır ki, "firengi" mefhumunun ta kendisidirler ve ciğerlerine kadar firengilidirler.

— Şimdi buradan saffet devrimize geçelim:

Şairin:

Şâyestedir denilse,

Älem senin mezarın...

Dedikten sonra:

Hâlâ gelir zeminden

Tekbiri zar-ü zârın...

Diye belirtmeye çalıştığı; dâva ve gayesi bakımından Büyük İskender ve Sezar'ı oda hizmetçiliğine kabul etmeyecek kadar üstün hükümdar, başbuğ ve (aksiyon) adamı Fatih, İstanbul'u fethedip onun kalbi Ayasofya'da namazını eda ettiği zaman, cenubi Fransa'da kırılıp, Viyana'da batıyı tekrar dişleyecek olan islâm taarruz kaskacının mihver çivisini ele geçirmişti.

Ayasofya işte bu incecik mildir, bu çividir; onu islâm kaskacına birleştiren Fatih Sultan Mehmet'dir; ve eğer ondan sonra kaskaç kapatılmadıysa, suğ, kapatamayanlardadır. Fatih'e düşen şerefse, erişilir soydan değildir. Kendisinden sonra, Kanunî Sultan Süleyman gibi, iyi ile kötü arasındaki ayrıcı çizgi- den başka bir şey olamayan meccani, bedava ihtişam kahramanı, karaların ve denizlerin yüce hakanına kadar süren muazzam (aksiyon) akışında en büyük hız payı, yine Fatih'indir. Kanunî devrinde teşekkül eden büyük âhenk tablosunun unsurları, Ebussuut efendi gibi Şeyhülislam, Sokullu gibi Sadrazam, Baki gibi şair, Sinan gibi mimar ve Barbaros gibi amiral, sa-

dece ve sadece ve sadece, Fatih'in, hareket noktasına bu milli yerleştirmesi kısıkaç yüzüsuyu hürmetine yetmiş büyükler...

Tarihimizde, Fatih'ten başka her hükümdarın (aksiyon) u, isterse vatana eklediği toprak Fatih'in- kinden bin misli fazla olsun, ulvî kemâl ve noksan- sızlık mânasına, tamam olmaktan uzaktır. Yalnız Fatih'tedir ki, kendi zaman ve mekânna göre, dâvâ hedefini, muhteşem veya muazzam bir tamamlık içinde buluyoruz.

İşte bütün bunları (senbolize) eden, remizlendiren de, doğu ve batı Dünyalarının kavşak noktası, cihan- nın en güzel beldesi İstanbul ve onun kalbi Ayasof- ya...

Salibin ağırlığından kurtarılıp hilâln kanatla- riyle kendisine gök kubbe yolu açılan, böylece 20. asır Dünyasına gerçek medeniyet ve ebediyet mimarisinin ne olduğunu kendisiyle gösterdiği, batı akli ve doğu ruhunu birleştirici, eski Bizans eseri ve yeni Tekbir -Yuvası tarihi kubbe...

Demek ki, Ayasofya, ne taş, ne çizgi, ne renk, ne hacim, ne cisim ne de bütün bunların madde senfoni- si; sadece mâna, yalnız mâna...

İstanbul'daki Süleymaniye, Edirne'deki Selimiye, bunlara karşılık da Roma'daki (Senpiyer) ve Paris'- teki (Noturdam), bizde ve onlarda daha niceleri, madde ve hatta gayelerine bağlı mâna kıymeti ola- rak, Ayasofya'nın eşik taşına bile denk olamaz. Zira bunlardan herbiri kendi gayesinin tabii şartları içinde, tek taraflı olarak yükseltilmiş eser... Ayasofya ise bunların yanında bir kümes bile olsa, öyle bir nasibin sahibi ki, ne madde, ne de tek taraflı mâna ölçüsü ile ona varmak kabil... Ayasofya, bir mânanın, zıt mâna- naya taarruz ve onu zebun edişinin, bütün Dünyada eşi olmayan âbidesi... Öbürleri, belli başlı bir ruh için- de birer mekânda, Ayasofya mekân içinde ruh... Zıt mekânda gâlip ruh... Yer yüzünde çok kilise camiye ve nice cami, kiliseye çevrilmiştir. Amma, böylesi, ta- rih şartları bakımından tekdir. Fatih Sultan Mehmet bu hikmeti sezdi; ve Ayasofyayı, İstanbul gibi misil- siz bir mahfazanın içinde, Güneş çapında bir pırlan- ta gibi zabıt ve fethetti.

Tarihimizde daha nice zabıt ve fetih hareketinin kahramanı var; niçin hiçbirinin adı has isim olarak Fâtih değil?

Zira Fatih bu dâvanın gerçeği, öbürleri taklidi de ondan...

İmdi:

Biraz evvel işaret ettiğimiz gibi, (Imperium Ro- manum) dan üstün bir imparatorluğun dev adamı olan Türk'ü, binbir tarihi saik yüzünden cüceleştirir- yorlar, 10 milyon kilometre karelik bir servet ve ni- met zemini 700 bin kilometre murabbai ve fakir bir ana vatan kadrosuna kadar indiriyorlar, fakat bütün bu olanlara rağmen Fâtih'in o kadar meharetle yeri- ne oturttuğu mili söküp atamıyorlar, çekip alamıyor- lar. Zira İstanbul ve Ayasofya, muazzam nasibi icabı, anavatana bitişik ve onun içinde kalıyor; hiçbir şey yapılamayınca da, Dünyada hiçbir milletin başına gelmemiş bir felâkete yol açılıyor; Ayasofya, Türk- ün öz evi ve anayurdu içinde, güya Türklerin eliyle mânasından koparılıyor, duvarlarından Allah ve Re-

sulünün mukaddes isimleri indiriliyor, iç sıvaları ka- zılıp putlar meydana çıkarılıyor ve Hilâlden ziyade Salibin faziletlerini ilâna memur bir müze, yani için- de islâmiyetin gömülü olduğu bir lahit haline getirili- yor. Artık o, basit bir taş yığıdır. Öyle bir taş yığı- nı ki, sadece kendisinde kıyılan ulvî mânanın katille- rini ilân ve ihtarla kalmıyor; üstelik, her an Salibin ağzından salyasını akıtıcı bir iştah telkiniyle, Türk'- ün ruhiyle beraber maddesini, maddesiyle beraber de ruhunu hristiyanlık âlemine paskeş çeken, "Buyu- run, ne duruyorsunuz; gelin ve bizi esir edin!" diyen bir hava yaşıyor.

Ayasofya'nın Hilâl hakimiyetinden uzaklaştırıl- masıyla düşmana aşılana gayret, bir ordunun harp plânlarını satmaktan beter bir tehlike ve suç belirtir. Eğer o kökünden traş edilse ve yıkılsa bir şey değil de, bu haliyle, bütün bir milleti ve tarihi her an öldü- rüp yine diriltten ve tekrar öldüren bir felâket...

Böylece, Batı Dünyasının bize içimizden, içimiz- deki ajanları vastasiyle yaptırdığını, ne Haçlılar ya- pabilirdi, ne Moskof, ne de Ayasofya'nın gözü dönmüş şehvetlisi Yunanlılar...

Milyonluk bir orduda, bir emirle, herkes silâhını kalbine dayayıp tetiği çekse ve intihar etse, bu em- rin o orduya vereceği zararı hangi düşman sağhya- bilirdi?...

Ayasofyanın kapatılması işte böyle olmuştur. Ve Türk tarihine mukaddesatına, ruhuna ihanetlerin en büyüğü şeklinde meydana gelmiştir. Türk'ü İstiklâl Savaşında yoktan var ettiğini iddia eden bir zümre ve (klik) zihniyeti Ayasofya ile Türk vatanını, gök- lerdeki asli ve hakiki vatanı ile beraber satmıştır.

Allah diyen bu millet mutlaka kalacak; ve kala- cağına göre, öteki dünyadakinden evvel, bu Dünya- da hesap günü açacaktır.

Ayasofya, muayyen bir idare ve zihniyetin ge- tirdiği, ruhi, ahlâki, içtimai, iktisadi, idari, siyasi fe- lâketler eliyle batı dünyasına hediye edilen milli kıy- metler kutusu üzerindeki Piyoklu kurdeldâdır. Topye- kün şahsiyetlerini düşmana teslim edici böyle hediyeleri veren milletler ise, hediyeyle alanlar nazarında hakir ve zelildir.

İşte Kıbrıs dâvası...

O kadar Batılılaştığımızı, mahut tabirlerle uygar- laştığımızı, özgürleştığımızı, kendisinden olduğumuzu iddia ettiğimiz Batının bize muamelesine dikkat et- miyor musunuz?

Bizim, kendimizi, kendimizden saymamamız pa- hasına, Batılı, bizi asla kendisinden saymıyor. O, ne Doğulu ne de Batılı, bu mukallit ve bulamaç insanı benimsemiyor ve ismini taşıdığı (Greko-Lâtin) me- deniyetinin piçleşmiş uzvunu, sefil Yunanlıyı, şımarık çocuğu halinde her an tatmin ve bize tercih et- mekten başka bir şey düşünmüyor. Büyük İngiliz şa- iri Lort (Bayrın'ın) Türklerle karşı topraklarında yattığını bilmeyen diplomatlarımız, hâlâ selâmeti, Türk'ün öz şahsiyetinde değil, Batılıya Batılı görün- mek özentisinde arıyor.

Hayır! Batılıdan, sığıntısı olmak yoluyla sağla- nabilecek hiçbir himâye ve sehabet mevcut değildir.

Biz bu kafa ile gittikçe de başımıza neler geleceğini görelecektir.

Bütün bu mânalar Ayasofya'ya bağlı... Daha neler ve neler!...

Türk İstiklâl Savaşının temiz ruhuna leke düşürenler, o ruha ve onun müsbet temsilcilerine rağmen, kazanılmış bir istiklâli topyekün tersine çevirme yoluna girmişlerdir.

Belirttik ki, kendi öz mukaddesat ve tarihini kendi öz yurdunda maskara edenlere, o mukaddesat ve tarihin düşmanları hürmet etmez, tiksintiyle bakar. İşte, Dünyada ve dış politikada yüzümüze kapanan kapılar bunun için örtülüyor. Doğrudan doğruya bunun için olmasa da, dolayısıyla bunun için... Şahsiyetsizliğin ceremesi... Bunun içindir ki, Avrupa, köküne kadar şahsiyet heykeli 2. Abdülhamit Han'a, onu baş düşman bildiği halde, hürmet ediyordu. Almanya imparatoru (Vilhelm) siyaseti ondan öğrendiğini söylüyor ve Prens (Bismark) Abdülhamit nefretiyle dolu iken, onu, asrın en büyük siyasi dehası gösteriyordu. Eğer Abdülhamid'e, Ayasofya'yı Müze yapması karşılığında bütün dünya hazinelerini vereceklerini söyleseler, nefretle reddeder. Devletini ve hayatını almakla tehdit etseler, son damla kanına kadar akıtmaktan çekinmezdi. Dinsiz (Wolter) in, Allah Resûlü'ne ait, onun mukaddes has ismini taşıyan piyesini, Fransız Tiyatrolarından Fransa devleti marifetiyle kaldırtan, yoksa bu işin harp sebebi olacağını Fransa hükümetinin suratına çarpan, ulu Hakan Abdülhamit Han'dan başka kim olabilmıştır? O Abdülhamit Han ki, bunca ordusundan yalnız bir tanesiyle, bir kaç gün içinde Atina kapılarında görünürmüş ve küçük bir Yunan şumarıklığını, onlara Ayasofya'dan bahsettirmek yerine (Akropol) yakınlarında ordugâh kurmakla cezalandırmıştı. Şimdi O Yunanlı, baykuş gözlerini üzerimize dikmiş, birinde Ayasofya, o birinde Rumeli Hisarının hayâli, İstiklâl Savaşındaki küstahlığından beter bir nefis emniyeti içinde şahlanıp duruyor da, bizde, onun iki gözünü birden çıkaracak (enerji) den eser görünmüyor.

Sebeb?

Sebeb açık: Ayasofya'nın Kapularıyla beraber ruhumuzu kilitlediler. Onun için, her mâna, her hikmet, her münasebet Ayasofya'ya bağlı... Nasıl bütün yollar Romaya çıkarsa, Türk mânevî kurtuluş davasının bütün meseleleri de Ayasofya'ya ve onu müzeleşiren ellere çıkar.

Ayasofya açılmalıdır!

Türkün kapanık bahtıyla beraber açılmalıdır.

Ayasofya'yı kapalı tutmak, mânada bütün câmilere ve câmi mefhumunu kapalı tutmaktır. Çünkü onların hepsi birer mekân, Ayasofya ise ruh... Anlatık!

Ayasofya'yı kapalı tutmak, Yunanlıya "ben yapamıyorum; sen gel de kendi hesabına aç!" demekten farksızdır...

Aman yarabbi!

Bizim camiden müzeye döndürdüğümüzü, onun

müzedden kiliseye çevirmek istediğini açıkça görüyoruz. Ana yurt içindeki mukaddesat (sembol) ünü nasıl aslı heyetine getiremiyoruz, Ayasofya'nın mânasını, Yunanlı kadar olsun, idrâk edemiyor muyuz? Bu meselede Yunanlıya olsun uymayı, Yunanlıdan ders alarak ona karşı koymayı anlayamıyor muyuz?

Ayasofya'yı kapalı tutmak, Birleşmiş Milletler Afrika'nın yamyam ülkelerine kadar aleyhimize rey verdirip kendileri güya müstenkif kalan batılılara "artık benim hayat hakkım kalmadı!" demektir. Bu kadarını olsun kestiremiyor muyuz?

Ayasofya'yı kapalı tutmak, bu toprağın üstündeki 30 milyon ve altındaki 30 milyar Türk'ün, semaları tutan lânetine hedef olmaktır. Hissedemiyor muyuz?

Ayasofya'yı kapalı tutmak, Allaha söğmeğe, Kurana tükürmeğe, Türk tarihini kubura atmağa, Türk ifettini kirlenmeğe, Türk vatanını satmağa denk bir suçtur. Niçin bu yakıcı, kavurucu, kül edici gerçeği ortaya dökemiyoruz?

Gençler, Gençler!

Bu gün mü, yarın mı bilemem!

Fakat Ayasofya açılacak! Türkün bu vatanda kalıp kalmayacağından şüphesi olanlar, Ayasofya'nın da açılıp açılmayacağından şüphe edebilirler.

Ayasofya açılacak!... Hem de öylesine açılacak ki, kaybedilen bütün mânalar, zincire vurulmuş, kan revan içinde masumlar gibi, ağlaya ağlaya, üstünü başını yırtı yırtı, onun açılan kapularından dışarıya fırlayacak!.. Öylesine açılacak ki, bu millete iyilik etmiş sanılan kötülerle, kötülük etmiş sanılan iyilerin gizli dosyaları da onun mahzenlerinde ele geçecek!..

Ayasofya açılacak!.. Bütün değer ölçülerini, tarih hükümlerini, Dünyalar arası mahsup sırlarını, her işi ve her şey hakkındaki gerçek miyarları çerçeveyici aziz bir kitap gibi açılacak!..

Allah tarafından mühürlenmiş kalplerin kapısını mühürlediği Ayasofya, yine onların aynı şekilde mühürlemeğe yeltenip de hiç bir şey yapamadığı, günden güne kabaran akınını durduramadığı ve çığlaşacağı günü dehşetle beklediğim mukaddesatçı Türk Gençliğinin kalbine eş açılacak!..

Ayasofya'yı artık önüne geçilemez bir sel, bu sel açacak!..

Bekleyin gençler!..

Biraz daha rahmet yağsın!..

Her rahmetin arkasında bir sel vardır.

Hepimiz şöyle diyelim:

— O selin üstünde bir saman çöpü olsam daha ne isterim?

Gençler!

Kayaları biçecek, ormanları traş edecek ve betonarmeleri söküp götürececek olan bu sel yakındır.

Allah, mukaddes Zatının ve Resûlünün dostlarıyla beraberdir.